

Opetus- ja kulttuuriministeriön tulossuunnitelma 2019

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:4

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:4

Opetus- ja kulttuuriministeriön tulossuunnitelma 2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö

ISBN: 978-952-263-618-8 (PDF)

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö	28.1.2019
Julkaisun nimi	Opetus- ja kulttuuriministeriön tulossuunnitelma 2019	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:4	
Diaarinumero	Teema	Hallinto
ISBN PDF	978-952-263-618-8	ISSN PDF 1799-0351
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-618-8	
Sivumäärä	26	Kieli suomi
Asiasanat	tulossuunnitelmat, toiminnan ja talouden suunnittelu, tulostavoitteet, resurssit	
Tiivistelmä	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisee vuosittain tulossuunnitelman, joka ohjaa ministeriön tulevan vuoden toimintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulossuunnitelma 2019 perustuu kansliapäällikön ja osastojen ja toimintayksiköiden kanssa marras-joulukuussa 2018 käytyihin tuloskeskusteluihin, joissa on sovittu vuoden 2019 toimintaa koskevat linjaukset. Linjaukset koskevat sekä ministeriön ja hallinnonalan yhteisiä tavoitteita että toimialakohtaisia tavoitteita. Tulossuunnitelma sisältää myös ministeriön resurssikehyksen vuodelle 2019 sekä arvion toiminnan riskeistä.</p> <p>Tulossuunnitelma on käsitelty kansliapäällikön johtoryhmässä 1.11.2018 ja 12.12.2018.</p>	
Kustantaja	Opetus- ja kulttuuriministeriö	
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Presentationsblad

Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	28.1.2019	
Publikationens titel	Undervisnings- och kulturministeriets resultatplan 2019		
Publikationsseriens namn och nummer	Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2019:4		
Diarienummer		Tema	Förvaltning
ISBN PDF	978-952-263-618-8	ISSN PDF	1799-0351
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-618-8		
Sidantal	26	Språk	finska
Nyckelord	resultatplaner, verksamhets- och ekonomiplanering, resultatmål, resurser		
Referat	<p>Undervisnings- och kulturministeriet publicerar varje år en resultatplan som styr ministeriets verksamhet under det kommande året. Undervisnings- och kulturministeriets resultatplan 2019 grundar sig på resultatdiskussioner som förts mellan kanslichefen och avdelningarna och verksamhetsenheterna i november-december 2018 och där man avtalat om riktlinjer för verksamheten år 2019. Riktlinjerna gäller såväl ministeriets och förvaltningsområdets gemensamma mål som sektorspecifika mål. Resultatplanen omfattar även ministeriets resursram för 2019 och en bedömning av riskerna i verksamheten.</p> <p>Resultatplanen har behandlats i kanslichefens ledningsgrupp 1.11.2018 och 12.12.2018.</p>		
Förläggare	Undervisnings- och kulturministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

1 Johdanto	7
2 Tulossuunnitelman lähtökohdat	8
3 Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiset tavoitteet	9
4 Toimialakohtainen politiikkaosa	12
4.1 Perusopetusta ja varhaiskasvatusta koskevat linjaukset	12
4.2 Ammatillista koulutusta koskevat linjaukset	13
4.3 Korkeakoulu- ja tiedepolitiikkaa sekä lukiokoulutusta koskevat linjaukset	14
4.4 Kulttuuri- ja taidepolitiikkaa koskevat linjaukset	16
4.5 Nuoriso- ja liikuntapolitiikkaa koskevat linjaukset	16
4.6 Muut toimialakohtaiset linjaukset	17
5 Resurssit	20
6 Riskit	21
Liitteet	22
Liite 1. Muiden toimintamenojen resurssisuunnitelma 2019	22
Liite 2. Vuoden 2019 toimintaa koskevat riskit ja riskitasot	23

1 Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriön tulossuunnitelma 2019 perustuu kansliapäällikön sekä osastojen ja toimintayksiköiden kanssa käytyihin tuloskeskusteluihin, joissa on sovittu keskeiset vuoden 2019 toimintaa koskevat linjaukset. Tulossuunnitelmaa on käsitelty kansliapäällikön johtoryhmässä 1.11.2018 ja 12.12.2018.

Tulossuunnitelma sisältää resurssikehyksen vuodelle 2019.

2 Tulossuunnitelman lähtökohdat

Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä on huolehtia tulevaisuuden osaamis- ja luovuusperustasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja sisäisen toiminnan yhteiset tavoitteet koskevat kaikkia osastoja ja toimintayksiköitä sekä koko hallinnon alaa. Tavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen puolivälin tarkistukseen, ministeriön ja sen toimialojen strategioihin, toimintaohjelmiin tai vastaaviin suunnitelmiin. Ministeriön sisäistä toimintaa koskevat tavoitteet perustuvat ministeriön sopeuttamisohjelmaan sekä ministeriön toiminnan uudistamista koskeviin aikaisempiin suunnitelmiin.

3 Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiset tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat yhteiset tavoitteet koskevat kaikkia ministeriön osastoja ja toimintayksiköitä sekä koko hallinnon alaa. Tavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan. Ministeriön sisäistä toimintaa koskevat tavoitteet perustuvat ministeriön OKM2030-strategia- ja CAF-työhön sekä osastojen ja yksiköiden näkemyksiin sisäisen toiminnan kehittämistä.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tavoitteet

- Digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuudet on hyödynnetty oppimisessa ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä osallisuuden tukemisessa. Oppimisympäristöjä on modernisoitu.
- Lasten ja nuorten osallisuutta on vahvistettu. Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt ja koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut.
- Koulutuksen ja työelämän välinen vuorovaikutus on lisääntynyt. Korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä on vahvistettu innovaatioiden kaupallistamiseksi.
- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat vahvistuneet. Tutkimuksen infrastruktuurit tutkimuksen edellytyksinä on otettu huomioon.
- Taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta on parannettu.
- Kansainvälisyys on lisääntynyt. Koulutusviennin esteet on purettu.
- Yhteiskunnan avoimuus, yhteenkuuluvuus ja luottamus ovat vahvistuneet. Vihapuheeseen ja rasismiin on puututtu ennalta ehkäisevästi ja osallisuutta edistävin toimin.
- Maahanmuuttajien integroituminen yhteiskuntaan on vahvistunut. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja työllistyminen on nopeutunut.
- Kansalaisten hyvinvointia ja terveyttä on edistetty sekä eriarvoisuus on vähentynyt.

- Digitalisaatiota on hyödynnetty.
- Palveluja on kehitetty asiakaslähtöiseksi ja niitä koskeva palvelulupaus on annettu.
- Kokeilukulttuuri on otettu käyttöön.
- Johtamista ja toimeenpanoa on parannettu.
- Työhyvinvointia on parannettu ja osaamista on kehitetty.
- Toiminta on tuloksellista, taloudellista ja tehokasta ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Ministeriön sisäistä toimintaa koskevat tavoitteet

Vahvistetaan ministeriön roolia tulevaisuus- ja sivistysministeriönä. Varmistetaan ministeriön kokonaisnäkemysten muodostuminen ja strategisten tavoitteiden saavuttaminen. Edistetään ministeriössä yhteisöllistä toimintakulttuuria sekä lisätään yhteistyötä ja yhteisiä toimintatapoja. Edistetään ydintoiminnoissa yhteistä valmistelua ja resurssien joustavaa käyttöä. Parannetaan johtamiskulttuuria.

- Valmistaudutaan uuteen hallituskauteen ja käynnistetään toimenpiteet hallitusohjelman linjausten pohjalta. Hallitusohjelman linjaukset näkyvät keskeisesti ministeriön ydinprosesseissa ja yhteisessä toiminnassa.
- Valmistellaan ja toteutetaan menestyksellisesti EU-puheenjohtajuuskausi 2019. Varmistetaan tarvittavat resurssit sekä EU-tehtäviä hoitavien mahdollisuus keskittyä täysimääräisesti EU-asioihin.
- Käynnistetään OKM2030 -strategian toteutus. CAF:n kehittämistyö tukee ministeriön strategian toimeenpanoa.
- Tehdään näkyväksi ministeriön ydinprosessit ja laaditaan prosessikuvaukset keskeisille ydintoiminnoille sekä hyödynnetään olemassa olevia prosessikuvauksia.
- Vahvistetaan ministeriön tietopohjaa ja analyysikapasiteettia vaikuttavan ja tuloksellisen toiminnan ja kehittämisen tueksi.
- Parannetaan henkilöresurssien joustavaa käyttöä ministeriössä.
- Panostetaan ydintoimintaan. Ennakoidaan ja priorisoidaan valmisteltavia asioita työkuormituksen hallitsemiseksi ja toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi.
- Vahvistetaan ministeriön strategista, yhtenäistä ja vaikuttavaa toimintaa yhteistyöryhmien kautta. Yhteistyöryhmät raportoivat toiminnastaan vuoden 2019 alussa. Vahvistetaan avoimuutta, luottamusta ja yhteisöllistä toimintaa sekä yksikkörajat ylittävää yhteistyötä ministeriön sisällä.

- Sopeutetaan ministeriön toiminta julkisen talouden piententyviin resursseihin. Valmistellaan vuoden 2019 lopussa päättyvän sopeuttamisohjelman jatkotoimet. Ministeriön toimintakyky, osaaminen ja asiantuntijuus turvataan kaikissa olosuhteissa.

Osastojen, toimintayksiköiden ja yhteistyöryhmien toiminta tukee edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista.

4 Toimialakohtainen politiikkaosa

4.1 Perusopetusta ja varhaiskasvatusta koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

- Maakunta- ja sote-uudistuksen myötä 70 prosenttia laskennallisesta valtionosuudesta siirtyy maakuntien rahoitukseen. Kuntiin jäävät valtionosuustehtävät liittyvät käytännössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rahoitukseen. Valmistaudutaan nykyisen valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen ja selvitetään määräytymis- ja laskentaperusteiden uudistamista uutta kuntataloutta vastaavaksi.
- Tulevalla hallituskaudella uudistetaan erittäin todennäköisesti perhevapaat ja niiden rahoitus. Valmistaudutaan tulevaan uudistamiseen taustoittamalla ja selvittämällä erilaisia vaihtoehtoja.
- Tiivistetään yhteistyötä sivistyskuntien sekä muiden varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjien kanssa opetuksen ja koulutuksen järjestäjiin liittyvän lainsäädännön ohjausvaikutusten tehostamiseksi. Tavoitteena on yhtenäistää lainsäädännön tulkinta, vahvistaa informaatio-ohjausta (koulutus, neuvonta, ohjauskäynnit) sekä lisätä ministeriön tukea tavoitteen toteuttamiseksi.
- Edistetään digitaalisia ratkaisuja, vahvistetaan tietoperustaa, sekä tiedon avoimuutta. Otetaan käyttöön varhaiskasvatuksen tietotuotanto (VARDA) sekä toimialan koulutuksen ja opetuksen järjestäjien järjestämis- ja ylläpitämislupien digitaalinen tietohallintajärjestelmä. Otetaan käyttöön Kansallinen jatkuvan oppimisen tunnistuspalvelu MPASSid.
- Vahvistetaan kansallisen ja kansainvälisen tutkimusperusteisen tiedon käyttöä toimialan strategisessa kehittämisessä, ohjaamisessa ja päätöksenteon tukena. Valmistellaan koulutuksen arviointisuunnitelman tulevaa kautta 2020–2023. Hallinnoidaan PISA, TIMSS,

PIRLS, TEA-hankkeiden sekä Karvin arviointihankkeiden koordinoimista sekä vahvistetaan toimialan muutosten seuranta ja kehityksen analysointia sekä tutkimusyhteistyötä. Vahvistetaan lainsäädäntö-hankkeiden vaikutusarviointiprosessia.

- Valmistaudutaan ja toteutetaan Suomen EU-puheenjohtajakautta 2019 yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen sekä koulutusneuvostoa koskevien koordinaatio- ja valmistelutehtävien osalta. Toimitaan aktiivisesti kansainvälisessä yhteistyössä (ml. pohjoismainen yhteistyö) kaikilla osaston tehtävälalueilla.
- Jatketaan oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuurin toimenpideohjelman toimia.

4.2 Ammatillista koulutusta koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

- Jatketaan koulutuksen järjestäjien toiminnanohjausprosessin uudistamista sekä sitä tukevan Oiva-palvelun kehittämistä järjestämislupa-, suoritepäätös- ja koko toiminnanohjausprosessia tukevaksi vuorovaikutteiseksi järjestelmäksi. Osana OIVA-järjestelmää kehitetään suoritepäätöksen valmistelussa käytettyä simulointivälinettä siten, että se toimii vuoden 2020 rahoituksen valmistelussa. Laskentajärjestelmä kehitetään vuoden 2020 rahoituksen määräytymisperusteiden mukaiseksi. Huolehditaan OIVA-järjestelmän ja rahoituslaskennan välisestä integraatiosta.
- Jatketaan ammatillisen koulutuksen rahoituksen toimeenpanoa ja kehittämistä valmistelemalla varainhoitovuoden 2020 rahoitus, jossa lisätään rahoituslain siirtymäsäännösten mukaisesti suoritusrahoituksen osuutta ja otetaan vaikuttavuusrahoitus rahoituksen määräytymisperusteeksi. Lisäksi valmistellaan vaikuttavuusrahoituksen työelämäpalautemittari vuoden 2022 rahoitusta varten.
- Jatketaan ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon tukiohjelmalla (mm. toiminnan uudistamista tukevien digitaalisten palvelujen kehittäminen yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja muiden sidosryhmien kanssa, toimintaprosessien kehittämistä ja toiminnan uudistamista tukevien kehittämishankkeiden ohjaaminen, muu koulutuksen järjestäjien neuvonta ja ohjaus,

- opettajien ja koulutuksen järjestäjien johdon osaamisen kehittäminen, laadunhallinnan kehittäminen).
- Käynnistetään ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanon ja tavoitteiden toteutumisen seuranta ja arviointi yhteistyössä Opetushallituksen ja Karvin kanssa.
 - Valmistellaan ja toteutetaan Suomen EU-puheenjohtajuuskausi ammatillisen koulutuksen osalta. Osana puheenjohtajuuskautta järjestetään European Vocational Skills Week 2019 Suomessa.
 - Tarkastellaan ammatillisen koulutuksen osalta työnjakoa Opetushallituksen ja ministeriön välillä.

4.3 Korkeakoulu- ja tiedepolitiikkaa sekä lukiokoulutusta koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen painopisteet mukaan lukien kärkihankkeet

- Toteutetaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 tiekartan ja kehittämisohjelmien toimenpiteitä yhteistyössä korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa.
- Tuetaan vision toimeenpanoa korkeakoulutuksen kehittämisohjelmissa ja muilla toimenpiteillä. Uudistetaan koulutusvastuut.
- Käynnistetään yhteiskehittämis- ja vaikuttamisprosessi jatkuvan oppimisen tarjonnan kehittämiseksi ja rahoituspohjan monipuolistamiseksi korkeakoulujen, eri hallinnonalojen ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Valmistaudutaan SOTE-uudistuksen edellyttämään osaamisen uudistamistarpeeseen tukemalla henkilöstön osaamisen uudistumista ja tki-toiminnan profiloitumista (Osaamisella SOTE:en, TKIO-muutosohjelma).
- Toteutetaan Tutkimus- ja innovaationeuvoston (TIN) vision ja tiekartan toimenpiteitä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla.
- Edistetään avoimuutta korkeakoulutuksen ja tieteen toimintatapana.
- Jatketaan aktiivista infrastruktuuripolitiikan toteuttamista.
- Tehdään näkyväksi korkeakoulutuksen ja tutkitun tiedon merkitystä ja vaikuttavuutta yhteiskunnassa.

- Toteutetaan opettajankoulutuksen kehittämisohjelma vuoden 2019 aikana. Ohjelmalla vahvistetaan mm. opettajien pedagogista osaamista ja opettajien jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia.
- Toteutetaan ammattikorkeakoulujen pääomittamiset ja perustetaan säätiö tukemaan tutkimuksen lippulaivatoimintaa ja huippututkimuksen public-private -toimintatapoja.
- Käynnistetään korkeakoulujen ja tiedelaitosten sopimuskauden 2021–2024 valmistelut. Kehitetään ohjausta vuorovaikutteisemmaksi.
- Edistetään korkeakoulujen kansainvälisyyttä kansainvälistymisohjelman 2017-2025 mukaisesti.
- Tarjotaan korkeakouluille johtamisen ja päätöksenteon tueksi ja muille tiedon tarvitsijoille tilastotietoa aiempaa monipuolisemmassa ja käyttäjäystävällisemmässä muodossa (Vipunen).
- Valmistellaan ja toteutetaan Suomen EU-puheenjohtajuuskausi korkeakoulutuksen, tiedepolitiikan ja lukiokoulutuksen osalta. Osana EU-puheenjohtajuuskautta valmistellaan ja toteutetaan Bolognan prosessin puheenjohtajuuskausi. Lisäksi saatetaan loppuun vuoden 2018 lopussa käynnistynyt Euroopan neuvoston puheenjohtajuuskausi. Osallistutaan kansainväliseen yhteistyöhön mukaan luettuna pohjoismainen yhteistyö.

Lukiokoulutuksen painopisteet

- Lukiolain ja asetusten toimeenpano sekä lukiouudistuksen tukeminen
 - Jatketaan lukiokoulutuksen uudistuksen toimeenpanoa sekä hoidetaan lukiokoulutukseen liittyvät muut virkatehtävät. Lukio-koulutuksen rahoitusta koskevat asiat valmistellaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osaston kanssa. Tuetaan lukiokoulutuksen ja korkeakoulujen yhteistyön kehittämistä.
- Lukiokoulutuksen rahoituksen uudistamisen
 - Valmistellaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osaston ja Opetushallituksen sekä sidosryhmien kanssa lukiokoulutuksen rahoituslainsäädännön uudistaminen.
- Ylioppilastutkintolain toimeenpano ja ohjaus sekä ylioppilastutkinnon uudistamisen ohjaus
 - Ohjataan ja tuetaan ylioppilastutkinnon toimeenpanoa sekä ylioppilastutkinnon uudistamista.

4.4 Kulttuuri- ja taidepolitiikkaa koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

- Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytyksiä parannetaan toimenpanemalla taiteilijan toimeentuloa ja työmarkkina-asemaa koskevia toimenpiteitä. Tuotannon ja jakelun muotoja monipuolistetaan kehittämällä luovien alojen erityispiirteet huomioivia ja luovan osaamisen hyödyntämiseen tähtäviä rahoitus- ja tukimahdollisuuksia yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.
- Osallisuutta ja osallistumista kulttuuriin lisätään kehittämällä ja monipuolistamalla taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja eri väestöryhmien tarpeisiin.
- Kulttuurin perustaa ja elinvoimaa vahvistetaan toteuttamalla museoita koskevaa valtionosuusjärjestelmän uudistusta, toimeenpanemalla esittävän taiteen valtionavustusjärjestelmän uudistusta sekä valmistelemalla esittäviä taiteita koskevaa valtionosuusjärjestelmän uudistusta.
- Valmistellaan ja toteutetaan EU-puheenjohtajuuskausi kulttuuripolitiikkaa, audiovisuaalista kulttuuria ja tekijänoikeuspolitiikkaa koskevin osin.

4.5 Nuoriso- ja liikuntapolitiikkaa koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

Opintotuki

- Valmistellaan koulutusjärjestelmien uudistumisesta aiheutuvia sekä hallitusohjelman edellyttämiä muutoksia opintotukeen ja koulumatkatukeen.
 - toisen asteen opintojen edistymisen seuranta koskevaa säätelyä on tarpeen uudistaa ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen uudistuttua.
 - ammatillisen koulutuksen uudistuminen edellyttää joustavampia koulumatkatuen myöntämisehtoja
- Osallistutaan sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen valmisteluun: kuinka erityisesti opintotuki, asumisen tuki ja muut nuorten etuudet ja niiden toimeenpano voivat muuttua sosiaaliturvan uudistuttua.

Liikunta

- Liikuntapoliittisen selonteon toimenpide-ehdotusten toteuttamisen hallitusneuvotteluissa sovittavalla tavalla.
- Seurataan maakunta- ja sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen etenemistä liikuntalain näkökulmasta, sekä osallistutaan alueuudistukseen liittyvän Valtion lupa- ja valvontaviraston toimeenpanon valmisteluun.
- Jatketaan valtionavustusjärjestelmän kehittämistä ja uudistamista.
- Jatketaan tiedolla johtamisen kokonaisuuden kehittämistä liikunnan vastuualueen sekä liikunnan vastuualueen kumppaneiden tarpeisiin.

Nuoriso

- Valmistellaan valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma vuosille 2020–2023.
- Seurataan ja selvitetään maakunta- sekä sosiaali- ja terveystalouden uudistusten vaikutuksia nuorisotyön kanssa tehtävään yhteistyöhön.
- Kehitetään kansallista ja eurooppalaista nuorisotoimialan tutkimusta, tiedontuotantoa ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa.
- Valmistellaan ja toteutetaan EU:n puheenjohtajuuskausi nuoriso- ja liikuntapolitiikan osalta.

4.6 Muut toimialakohtaiset linjaukset

Hallintoyksikköä koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

- Tuetaan VN:n yhteisen VAHVA-järjestelmän käyttöönottoa sekä siihen liittyvää muutosjohtamista ja tietoaineiston migraatiota.
- Valmistellaan ja toteutetaan Meritullinkatu 1:tä ja Meritullinkatu 10:ä koskeva toimitilahankkeen suunnitteluvaihe yhteistyössä VNK:n ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa.
- Kehitetään SALAMA-järjestelmää asiakaslähtöisesti. Valmistaudutaan järjestelmän elinkaaren jatkamiseen vuodesta 2020 eteenpäin.
- Osallistutaan valtionavustusten digitalisointihankkeeseen (DIVA).

- Toteutetaan Valtion hankintojen digitalisointia koskevan kehittämishankkeen (HANDI-hanke) edellyttämät toimenpiteet opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä talousyksikön kanssa.

Talouslyksikköä koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

- Rahoituksen suunnittelu- ja toimeenpanoprosessin uudistamistyön jatkaminen ja koordinointi osana rahoituksen yhteistyöryhmän toimintasuunnitelman toteuttamista.
- JTS- ja talousarvioesitysten valmistelun ja valtionosuusjärjestelmäprosessin koordinointi ja kehittäminen sekä taloutta ja rahoitusjärjestelmiä koskevan asiantuntemuksen ja palvelukyvyn varmistaminen erityisesti hallituskauden vaihdoksen yhteydessä.
- Taloushallinnon ja laskentatoimen prosessien laadun ja palvelukyvyn varmistaminen, yhteistyön toteuttaminen taloushallinnon palvelukeskuksen ja tilintarkastajien suuntiin, Handi-järjestelmän käyttöönoton koordinointi.
- Valtionavustusten taloustarkastuksen toteuttaminen sekä valvontatoiminnan menetelmien ja organisoinnin kehittäminen sisältäen koko toimialan valtionavustusten tarkastustoiminnan.

Kansainvälisten asiain sihteeristöä koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

EU-yhteistyö

- EU-yhteistyössä painopisteinä ovat EU:n strategiseen ohjelmaan (2019-) ja tulevan komission työohjelmaan vaikuttaminen sekä valmistautuminen vuoden 2019 jälkipuoliskon EU-puheenjohtajuuskauteen ja sen onnistuneeseen toteutukseen.

Monenkeskinen yhteistyö

- Jatketaan määrätietoista vaikuttamista Unescon hallintoneuvostossa (2017–2021) ihmisoikeuksien, tasa-arvon, kansalaisyhteiskunnan aseman sekä demokraattisten arvojen puolustamiseksi ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän edistämiseksi. Erityisesti

huomioidaan muutosprosessi sekä seuraavan ohjelma- ja budjetti-kauden ja keskipitkän aikavälin strategian valmistelu.

- Huolehditaan ministeriön toiminnan johdonmukaisuudesta ja strategisesta kokonaiskuvasta Unescon hallintoneuvostojäsenyyden, Euroopan neuvoston puheenjohtajuuskauden (marraskuusta 2018 toukokuuhun 2019) ja EU-puheenjohtajakauden (heinä-joulukuu 2019) aikana.

Työnjako ja yhteistyö kansainvälisissä asioissa

- Yhteisen vaikuttavuuden parantamiseksi ministeriön ja Opetushallituksen välistä kansainvälisen toiminnan (ml. maakuvatyö ja koulutusvienti) työnjakoa ja yhteistyötä kehitetään tarvittavin toimin.

Viestintäyksikköä koskevat linjaukset

Toiminnan painopisteet vuonna 2019 ovat:

- Suunnitellaan ja toteutetaan nykyisen hallituskauden tuloksiin ja uuteen hallitusohjelmaan liittyvää viestintää yhteistyössä osastojen ja muiden hankkeisiin osallistuvien ministeriöiden asiantuntijoiden ja viestijöiden kanssa (Sipilän hallituksen kärkihankkeiden tulosten viestintä, uuden hallitusohjelman ja sen hankkeiden viestinnän suunnittelu ja toteutus). Jatketaan muiden keskeisten hankkeiden viestintää (esim. lapsistrategia, lukio-uudistus, lukuliike)
- Suunnitellaan ja toteutetaan EU-puheenjohtajakauden viestintää yhteistyössä osastojen ja yksiköiden sekä valtioneuvoston viestinnän ja EU toimielimien kanssa.
- Tuetaan viestinnällä vuonna 2019 järjestettävien tapahtumien näkyvyyttä ja vaikuttavuutta (ISTP2019, SuomiAreena, Kiina talviurheilun teemamaana). Viestitään julkistettavista PISA-tuloksista.
- Tuetaan viestinnällä sitoutumista OKM:n uuteen strategiaan ja edistetään sen mukaisia toimintatapoja (vuorovaikutus ml. some). Uudistetaan ministeriön esittelyaineisto ja ppt-pohjat uutta strategiaa vastaavaksi.
- Otetaan käyttöön virtuaalinen työpöytä Kampus, asianhallintajärjestelmä Vahva sekä niihin liittyvät uudet työn tekemisen tavat ministeriössä. Koordinoidaan Kampuksen ja sisällöntuotantoa ministeriössä. Huolehditaan Kampuksen ja Vahvan käyttöönottoon liittyvästä muutosviestinnästä.

5 Resurssit

Opetus- ja kulttuuriministeriön resurssit vuodelle 2019 käyvät ilmi liitteestä 1.

6 Riskit

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi ja seuraa säännöllisesti hallinnonalan ja ministeriön toimintaan kohdistuvia riskejä osana ministeriön johtamista. Vuoden 2019 toimintaa koskevat riskit ja riskitasot on esitetty liitteessä 2.

Liite 1. Muiden toimintamenojen resurssisuunnitelma 2019

Osasto/yksikkö	KPE	KAS	VIV	ST	HAL	TAL	VAPOS	AMOS	KTLO	KUPO	NUOLI	Yht.
Henkilömäärä	19	17	9	1	17	16	30	26	47	45	28	255
HTV määrä	19	17	9	1	17	16	30	26	47	41	27	250
Menolaji	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha	Määräraha
Työhyvinvointi, 120 €/hiö	2 160	2 040	1 080	120	2 040	1 920	3 600	3 120	6 240	5 400	3 360	31 080
Henkilöstön kehittäminen 100 €/hiö	1 800	1 700	900	100	1 700	1 600	3 000	2 600	4 900	4 500	2 800	25 600
Painatuspalvelut (säädös- ym. painatukset)		6 000	5 000		1 500		52 000	5 000	13 000	6 000	10 220	98 720
Ravitsemispalvelut	4 200	4 000	1 000		4 200	4 800	15 000	10 000	13 000	28 000	18 640	102 840
Matkustus	18 000	2 500	5 000	1 000	4 600	16 000	40 000	20 000	50 000	35 000	36 600	228 700
Voimassa oleviin sopimuksiin perustuvat palvelujen hankinnat		10 000	20 000		567 700	350 000	3 000			22 320	1 320	974 340
Muut menokohteet	250 000	14 500	100 000	5 000	348 100	123 200	30 000	20 000	40 000	306 000	70 460	1 307 260
Tulot											-25 000	-25 000
Yhteensä	276 160	40 740	132 980	6 220	929 840	497 520	146 600	60 720	127 140	407 220	118 400	2 743 540

Liite 2. Vuoden 2019 toimintaa koskevat riskit ja riskitasot

Kuvaus	Ennalta ehkäisevät tai vaikutuksia vähentävät toimenpiteet	Riskitaso *	Vastuutahot**
<p>Toimintaympäristön muutoksista johtuvat ilmiöt/riskit</p> <p>Globaalin ja eurooppalaisen toimintaympäristön muutos: Kansainvälisessä ja Euroopan poliittisessa sekä taloudellisessa ja teknologisessa kehityksessä tapahtuu ennakoimattomia muutoksia. Ne vaikuttavat maailmanlaajuisen tuotannon- ja työnjakoon sekä yhteiskunnan perustoimintoihin ja -rakenteisiin. Turvallisuuspoliittisessa tilanteessa tapahtuu muutoksia.</p>	<p>Arvioidaan säännöllisesti toimialan kehitystä makrotason ilmiöiden näkökulmasta ja laaditaan skenaarioita mahdollisiin muutoksiin varautuen.</p> <p>Arvioidaan toimialan kehitysnäkymiä ja toimintaedellytyksiä laajasta globaalista näkökulmasta.</p> <p>Varmistetaan kansakunnan koulutus- ja osaamista so.</p> <p>Huolehditaan verkostoitumisesta ja varautumiskyvystä.</p>	16 (4 x 4)	KPE ja KAS, kansainvälisen toiminnan yhteistyöryhmä
<p>Toimialan ydintoiminnoissa tavoitteiden saavuttaminen epäonnistuu:</p> <p>Osaamispoljha rapautuu ja tieteen taso laskee.</p> <p>Kulttuurin saatavuus heikentyy.</p> <p>Väestö ei liiku riittävästi.</p> <p>Nuorten osallisuus vähenee.</p>	<p>Toteutetaan hallitsoijohjelmaa tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Käytössä on toimiva, tietoon perustuva johtamis- ja ohjausjärjestelmä.</p> <p>Toimintaympäristön muutoksia ennakoidaan, arvioidaan ja seurataan.</p> <p>Varmistetaan toiminnan vaikuttavuus.</p> <p>Varmistetaan että ohjauselementit kohdistuvat oikein.</p> <p>Laaditaan ja toimeenpannaan OKM2030-strategia.</p>	20 (4 x 5)	KPE, tutkimuksen, ennakoinnin ja arvioinnin yhteistyöryhmä
<p>Talouden rakennemuutos ja julkisen talouden kestävyysvaje: Ikäsidonnaisten menojen kasvu aiheuttaa paineita kaikkien muiden julkisesti rahoitettujen toimien järjestämiseen. Työllisyys ei kasva.</p> <p>Ilmiötä ja toimenpiteiden vaikutuksia ei tunneta riittävästi hyvin, voidaan tehdä virheellisiä valintoja.</p> <p>Toimialojen rahoitus vähenee ja palveluja ei voida tarjota.</p>	<p>Päätöksenteon tietoperusta varmistetaan ja lisätään ennakkointia.</p> <p>Lisätään vaikuttavuuden arviointia.</p> <p>Vahvistetaan lainsäädäntöprosessia.</p> <p>Vaikutetaan uudistusten valmisteluun ja toimeenpanoon. Huolehditaan toimivasta vuoropuhelusta ja yhteistyöstä valtioneuvoston, hallinnonalan ja sidosryhmien kanssa.</p> <p>Vahvistetaan uudistuksiin kannustavaa johtamista ja toimintakulttuuria.</p> <p>Priorisoidaan tehtäviä.</p>	20 (4 x 5)	KPE ja TAL, rahoituksen yhteistyöryhmä, säädösvalmistelun yhteistyöryhmä
<p>Maahanmuutto:</p> <p>Turvapaikanhakijoiden määrä kasvaa uudelleen nopeasti. Yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet lisääntyvät mikäli turvapaikan hakijoiden hakemusten käsittely viivästyy ja/tai turvapaikan saaneiden kuntiin sijoittaminen viivästyy.</p> <p>Turvapaikan saaneiden kotouttamisessa epäonnistutaan.</p> <p>Ei pystytä järjestämään määrällisesti tai laadullisesti riittäviä koulutus- ja kulttuuripalveluita.</p>	<p>Ylläpidetään kykyä nopeaan reagointiin.</p> <p>Huolehditaan hallinnonalojen välisestä yhteistyöstä ja varmistetaan kokonaisuuden hallinta.</p> <p>Maahanmuuttajien asemaa koskevaa tietopohjaa vahvistetaan ja laajennetaan.</p> <p>Lisätään kansalaisryhmien keskinäistä vuorovaikutusta ja vahvistetaan kansalaisyhteiskuntaa.</p> <p>Toteutetaan toimintasuunnitelmassa sekä -ohjelmassa suunnitellut toimet (Hallituksen kotouttamista koskeva toimintasuunnitelma, Maahanmuuttajien koulutuspolitiikka ja integrointi-toimenpideohjelma sekä Merkityksellinen Suomessa - ohjelma.)</p>	12 (3 x 4)	KPE

Kuvaus	Ennalta ehkäisevät tai vaikutuksia vähentävät toimenpiteet	Riskitaso *	Vastuutahtot**
<p>Maakunta- ja SOTE-uudistus: Kuntien järjestämien palveluiden (opetus- ja kulttuuritoimi) rahoituspohja heikkenee olennaisesti ja palvelujen tuottaminen vaarantuu. Toteutuksessa ei oteta riittävästi huomioon ministeriön toimialan tarpeita. Ministeriön toimialan palveluita ei pystytä tuottamaan kattavasti ja asiakaslähtöisesti.</p>	<p>Ministeriön toimialojen tulee olla mukana valtionosuusudistuksen valmistelussa. Osallistutaan aktiivisesti muutoksen valmisteluun ja toimeenpanoon. Ministeriön sisäinen valmistelu on toimivaa ja kokonaisuuden hallinta on varmistettu.</p>	<p>20 (4 x 5)</p>	<p>TAL, AINO</p>
<p>Rahoitusprosessit eivät toimi tehokkaasti, eikä niiden uudistaminen onnistu: Valtionosuuksia ja valtionavustuksia koskevat uudistukset ja kehittämistyö epäonnistuvat. Toimialakohtaiset rahoitusuudistukset epäonnistuvat. Tieto- tai laskentapohja pettää.</p>	<p>Johtamisen keinoin varmistetaan uudistusten toimeenpano. Varmistetaan ministeriön toimiva sisäinen valmistelu ja kokonaisuuden hallinta. Varmistetaan yhtenäiset toimintamallit.</p>	<p>8 (2 x 4)</p>	<p>TAL, rahoituksen yhteistyöryhmä, valtionavustus-käytänteiden yhteistyöryhmä</p>
<p>Rahapeliyhtiöiden toiminta: Monipoliasema murtuu. Rahapeliyhtiöiden toiminnan integraatio vie enemmän resursseja kun on suunniteltu ja rahoitusta jää jaettavaksi vähemmän. Toimialan asema rahoituksen ohjauksessa heikentyy. Rahapeliyhtiön tuotto laskee.</p>	<p>Seurataan ja ennakoidaan yhtiön toiminnan ja tuoton kehitystä. Vараudutaan tuoton kehitykseen. Valikutetaan valmisteluun.</p>	<p>3 (1 x 3)</p>	
<p>Hallinnonalan ja toimialan ohjaus: Ohjausjärjestelmät eivät pysty varmistamaan strategisten tavoitteiden saavuttamista.</p>	<p>Ohjauskäytännöt arvioidaan ja kehitetään niiden strategisuuden ja vaikuttavuuden näkökulmasta.</p>	<p>5 (1 x 5)</p>	<p>Osastot, tulosohjauksen yhteistyöryhmä</p>
<p>Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden heikentyminen: Oppilaitosten ja toimialan muiden julkisten laitosten ja yleisötapahtumien turvallisuus heikentyy.</p>	<p>Syrjäytymisen ehkäisy Varmistetaan, että toimialan organisaatioilla on ajan tasalla olevat ja nopeaa reagoimista tukevat pelastussuunnitelmat. Turvallisuusstrategia päivitetään. Huolehditaan yhteistyöstä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten kanssa. Oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuuriin toimenpideohjelman edistää turvallisuutta.</p>	<p>3 (1 x 3)</p>	<p>HAL ja valmiusryhmä</p>

<p>Digitaalinen toimintaympäristö: Kokonaisuuden hallinta ei ole riittävällä tasolla. Panostukset eivät kohdennu oikein eivätkä tuota toivottuja tuloksia. Toimintaa ei pystytä muuttamaan. Uudistaminen jää sektorikohtaiseksi. Hallinnonalalla toteutetaan päällekkäisiä hankkeita.</p>	<p>Hallinnonala ja sidosryhmät osallistuvat hankkeiden valmisteluun. Hankehallinnan menetelmät ovat tehokkaita. Rohkaistaan innovatiivisuuteen ja luovuuteen. Rohkaistaan poikkealhallinnollisiin kokeiluihin. Priorisoidaan toimintaa siten, että kokonaisuus on hallittu.</p>	<p>9 (3 x 3)</p>	<p>HAL/TH</p>
<p>Valtioneuvoston ja ministeriön sisäisestä toiminnasta johtuvat riskit</p>			
<p>Valtioneuvoston sähköinen toimintaympäristö ja yhteiset palvelut: Valtioneuvoston keskitetyt palvelut eivät toimi ministeriön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Palvelujen estohyökkäykset vaikeuttavat työn tekemistä.</p>	<p>Osallistutaan täysipainoisesti valmisteluun ja tehdään aktiivisesti yhteistyötä valtioneuvoston kanslian ja valtiovaraministeriön kanssa palveluiden kehittämiseksi.</p>	<p>9 (3 x 3)</p>	<p>HAL/TH</p>
<p>Ministeriön toiminta ja talous eivät ole kestävällä pohjalla: Ei kyettä kehittämään johtamista, prosesseja ja toimintatapoja ja osaamista niin, että toiminta uudistuu ministeriön asemaa tulevaisuus- ja sivistysministeriönä tukevasti. Ministeriön toiminnassa on osaamiskapeikkoja. Ei saada aikaan riittäviä toimintamenoasäästöjä.</p>	<p>Varmistetaan sopeuttamissuunnitelman ja ministeriön toiminnan uudistamista koskevan suunnitelman määrittelytavoitteiden läpiviennin, arviointi ja seuranta Varmistetaan sopeuttamissuunnitelman jatkotoimet. Tehokkaalla johtamisella, ennakoinnilla ja arvioinnilla varmistetaan toimintakyky ja osaaminen.</p>	<p>16 (4 x 4)</p>	<p>KPE ja TAL, HAL, rahoituksen yhteistyöryhmä</p>
<p>Hallinnonalan ja ministeriön maine- ja julkisuusriski: Luottamus viranomaisen toimintaan vaarantuu. Ministeriön valvonta pettää. Resurssien rajallisuus ja säästöt aiheuttavat toimijakentän negatiivista palautetta.</p>	<p>Ministeriön toiminnassa noudatetaan lainsäädäntöä ja puututaan väärinkäytöksiin resurssiomalla sisäistä ja ulkoista tarkastusta sekä varmistamalla itsenäisyys. Toimintatavat ovat selkeitä ja avoimia. Toimiva ja avoin vuoropuhelu hallinnonalan ja sidosryhmien kanssa. Arviointi ja seuranta on läpinäkyvää ja toimivaa. Seurataan varhaisia signaaleja. Viestintä on kiinteästi mukana prosesseissa. Viestinnän toimenpiteet ajoitetaan oikein. Pyritään proaktiiviseen toimintaan. Toteutetaan säännöllisesti sidosryhmäselvityksiä. Toteutetaan laadunvarmistusta CAF-mallia soveltaen. Varmistetaan virkakunnan viestinnän osaaminen kaikessa toiminnassa.</p>	<p>9 (3 x 3)</p>	<p>TAL, HAL ja VIY</p>

*Määrittely: riskin todennäköisyys asteikolla 1–5 ja vahingon merkittävyys asteikolla 1–5. Lasketaan näiden tulo.
** Osastot arvioivat riskejä omien toimialojensa osalta. Lisäksi kansliapäällikön johtoryhmä seuraa riskikokonaisuutta säännöllisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la Culture

ISBN: 978-952-263-618-8 (PDF)

ISSN: 1799-0351 (PDF)